

# Frånvaroanalys

Barn- och ungdomsförvaltningen

2023-02-25 till 2023-06-14 samt

verksamhetsåret 22/23

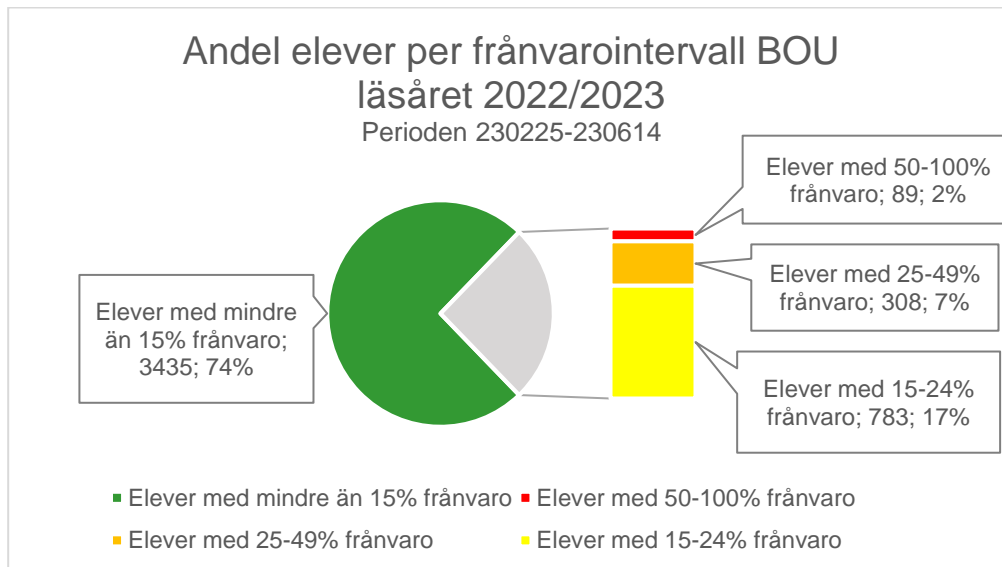
# 1. Elevers frånvaro

Tre gånger per verksamhetsår genomför Barn- och ungdomsförvaltningen en fördjupad analys av elevers frånvaro på huvudmannanivå. Analyserna tar sin utgångspunkt i respektive skolas analys. Varje enhet följer och analyserar elevers frånvaro med syfte att främja närvaro, såväl på individ- som gruppnivå. Enheterna arbetar med att analysera skolans resultat löpande under året och vid tre tillfällen varje verksamhetsår sammanställs och analyseras närvaron vid respektive skola. I analysarbetet följs elevers frånvaro i fyra frånvarointervall 0%-14,9%, 15%-24,9%, 25%-49,9% och 50%-100% frånvaro. Analyserna rapporteras till Barn- och ungdomsnämnden i december, april och september. Frånvaro redovisas och analyseras på huvudmannanivå tillsammans med pågående handlingsplaner för ökad närvaro. Huvudmannans sammanställning av frånvaron syftar till att söka orsaker till frånvaro samt att identifiera framgångsfaktorer. Detta ska på sikt leda till ökad skolnärvaro.

Skolfrånvaro består av alla sorters frånvaro, både anmäld och oanmäld. Till frånvaro räknas när eleven är bort del av lektion, hela lektioner och hela skoldagar. Den oanmäld frånvaro anges på elevers betyg i årskurs 6, 7, 8 samt höstterminen i årskurs 9. Barn- och ungdomsförvaltningen har ett digitalt system för registrering av frånvaro. Det finns förvaltningsgemensamma rutiner för hur frånvaro ska rapporteras och hanteras i systemet.

Barn- och ungdomsförvaltningens rutin för skolplikt och närvaro utgår ifrån gällande lagstiftning samt forskning och beprövad erfarenhet bland annat utifrån utredningen *Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera!* (SOU 2016:94). Rutinen kompletteras med gemensamma mallar för utredning och handlingsplan för att öka elevens närvaro baseras på aktuell forskning och beprövad erfarenhet. Dessa dokument är ett stöd för att kartlägga resurser och hinder i arbetet med ökad skolnärvaro. Alla skolans professioner har stöd av dessa dokument, det är dock skolkuratorerna genomför själva kartläggningsarbetet.

## 1.1. Frånvaro mätperioden 230225-230614

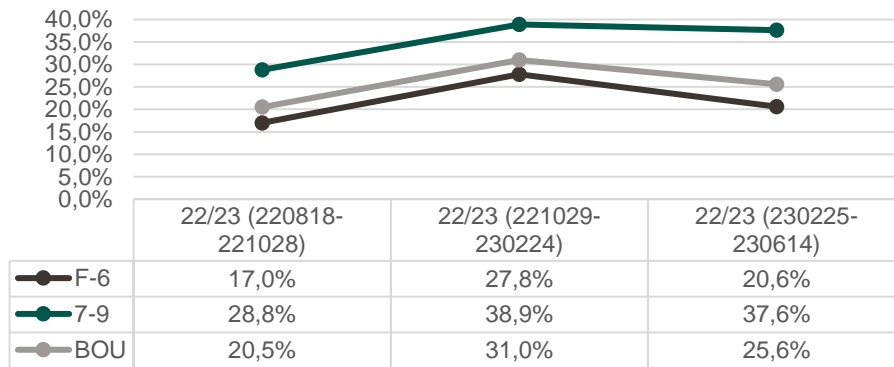


Totalt har 26% av eleverna en frånvaro om 15% eller mer av undervisningstiden. Majoriteten av dessa återfinns i intervallet 15%-24,9%. För F-6-enheterna konstateras små variationer mellan gruppen flickor och gruppen pojkars frånvaro. I årskurs 7-9 finns ett tydligt mönster där gruppen flickor har en större frånvaro än gruppen pojkar. Frånvaron består till övervägande del av vårdnadshavare som har sjukanmält sitt barn eller fått beviljad ledighet. I det högsta frånvarointervallet (50%-100%) återfinns de elever som skolorna och andra samhällsaktörer har störst stödinsatser kring.

I enheternas analyser framgår det att en stor andel av elever med hög frånvaro har olika typer av psykisk ohälsa. Ett gemensamt arbete i samverkan med andra samhällsaktörer är pågående i del av dessa fall, det består bland annat av samverkan med sjukvård och/eller socialtjänst. Vidare konstaterar enheterna i analyserna att de elever som har ett större pedagogiska och/eller socialt stödbehov också har större skolfrånvaro. Skolorna har också utifrån de lokala förutsättningarna och behoven utvecklat olika tillvägagångsätt och rutiner för att möta upp elevernas behov, detta har till exempel skett genom att lärarna får rapporter om frånvaron på gruppnivå som de sedan kan utgå ifrån analysarbetet eller information till vårdnadshavare om skolnärvaro. Detta har möjliggjort ett arbetssätt som är anpassat efter respektive skolas behov, där det finns bättre förutsättningar att arbeta närvarofrämjande.

## Frånvaro BOU tre mätperioder 22/23

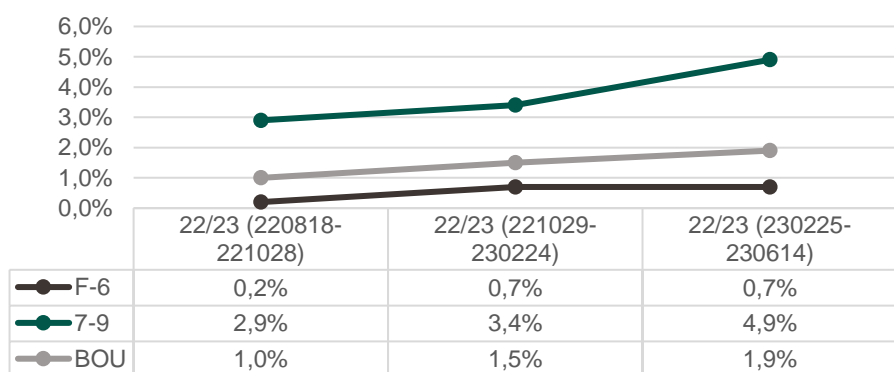
Andelen elever med minst 15% frånvaro  
Data från Alingsås kommuns frånvarorapporteringssystem Skola24



Under den aktuella mätperioden 230225-230614 har andelen elever med frånvaro på 15% eller mer minskat jämfört med föregående mätperiod. Minskningen är ungefär lika stor i de två intervallen 15%-24,9% och 25%-49,9%. Minskningen har dock framförallt skett i F-6, medan minskningen i 7-9 är marginell. Skolorna konstaterar att frånvaro till följd av sjukdom är som högst under vinterperioden varför en minskning av frånvaron var förväntad i den tredje mätperioden. I några av skolornas analyser framgår det att arbetet med tidiga samtal med vårdnadshavare och elev har påverkat närvaron positivt.

## Frånvaro BOU tre mätperioder 22/23

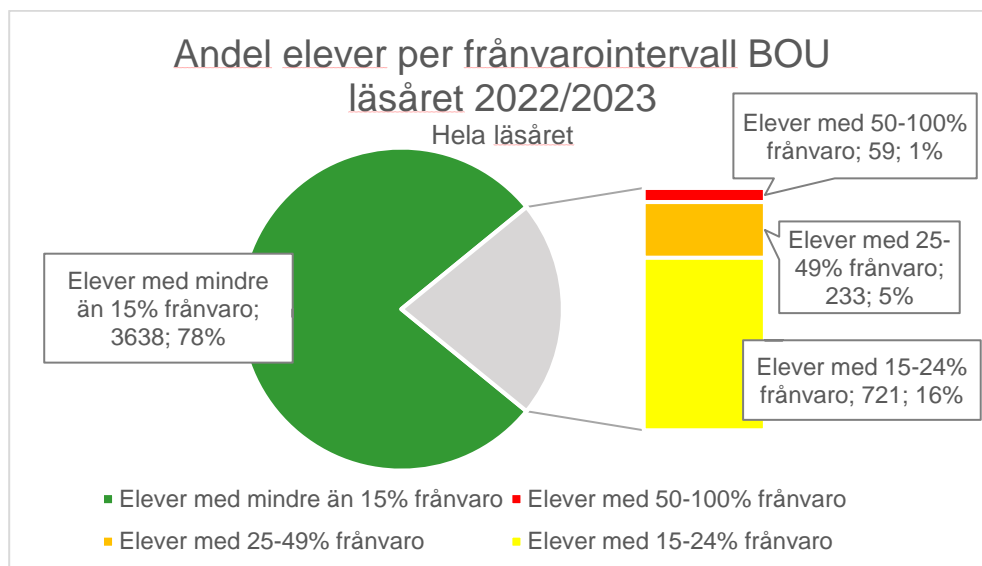
Andelen elever med minst 50% frånvaro  
Data från Alingsås kommuns frånvarorapporteringssystem Skola24



Andelen elever i frånvarointervall 50%-100% frånvaro har ökat med 0,4 procentenheter perioden 230225-230614 i jämförelse med föregående period. För F-6 har dock skett en marginell minskning medan det för årskurs 7-9 har skett en tydlig ökning. Av skolornas analyser framgår det att det är flera elever som det finns en stor komplexitet kring

skolfrånvaron. Forskning betonar att grundliga utredningar tillsammans med tätt samarbete med elev och vårdnadshavare är viktiga framgångsfaktorer för ökad skolnärvaro. Viktiga insatser i ett sådan arbete inkluderar bland annat anpassningar i skolan, stöd till vårdnadshavare och insatser av externa aktörer. Barn- och ungdomsförvaltning samverkar bland annat med socialtjänsten genom SIP (samordnad individuell plan) och genom det skolsociala teamet. Barn- och ungdomsförvaltningens tidigare kartläggningar av elever med hög problematisk frånvaro visar att frånvaro börjar i tidig ålder, runt årskurs 3 och därefter succesivt ökar för att bli hög och ihållande på högstadiet. Har frånvaroproblematiken hållit i sig så pass länge är väldigt svårt att vända trenden. Av enheternas analyser framgår att den marginella minskning i årskurs F-6 beror till del på arbetet med tidiga samtal med elever och vårdnadshavare.

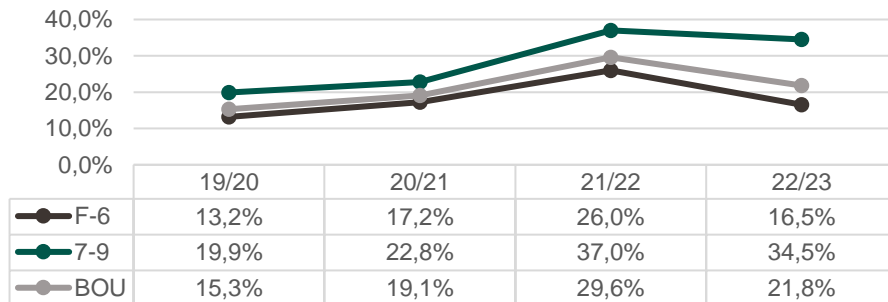
## 1.2. Frånvaro verksamhetsåret 22/23



Totalt har 22% av eleverna i Alingsås kommunala skolor en frånvaro om 15% eller mer av undervisningstiden. Majoriteten av dessa återfinns i intervallet 15%-24,9%. Det är motsvarande mönster för hela verksamhetsåret som för årets sista mätperiod. Frånvaron är större i årskurs 7-9 än F-6. Av enheternas analyser framgår det att elever i frånvarointervallet 50%-100% har behov av stora stödinsatser för en ökad skolnärvaro. Barn- och ungdomsförvaltningen ser fortsatt ett behov av utveckla respektive skolas förmåga att analysera strukturella förklaringar, detta som ett komplement till de individuella elevernas behov av stöd. Detta i syfte att skapa en ännu mer tillgänglig undervisning som möter alla elever oavsett behov.

## Frånvaro BOU jämförelse hela verksamhetsår

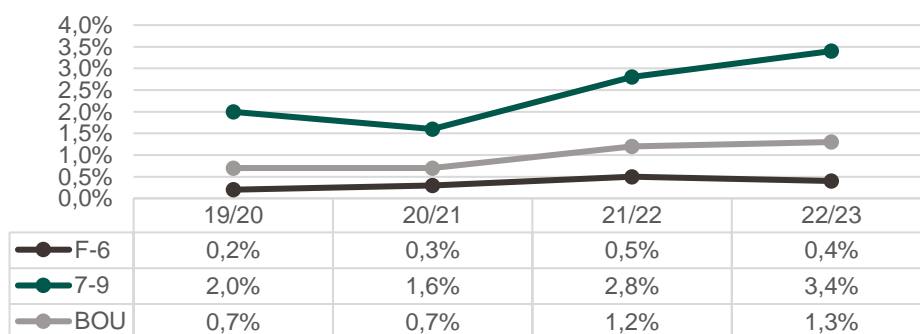
Andelen elever med minst 15% frånvaro  
 Data från Alingsås kommuns frånvarorapporteringssystem Skola24



Elevens frånvaro har minskat under verksamhetsåret 22/23 i jämförelse med föregående verksamhetsår. Det är en tydlig minskning för årskurs F-6 som är lägre båda verksamhetsåren dessförinnan, medan årskurs 7-9 har en mindre minskning. Minskning har framförallt skett i intervallerna 15%-24,9% och 25%-49,9%. Av enheternas analys framgår det att smittspridningen har blivit mindre sedan covid-19-pandemin och att det är en orsak till den minskade frånvaron. Till viss del har även de ovan nämnda interventionerna genom samtal med elev och vårdnadshavare haft en påverkan på den minskade frånvaron. Under covid-19-pandemin var det särskilt utmanande att arbeta för hög skolnärvaro och det är därför rimligt att anta att delar av frånvaroproblematiken har befästs i årskurs 4-6, vilket nu leder till större svårigheter med frånvaron under årskurs 7-9.

## Frånvaro BOU jämförelse hela verksamhetsår

Andelen elever med minst 50% frånvaro  
 Data från Alingsås kommuns frånvarorapporteringssystem Skola24

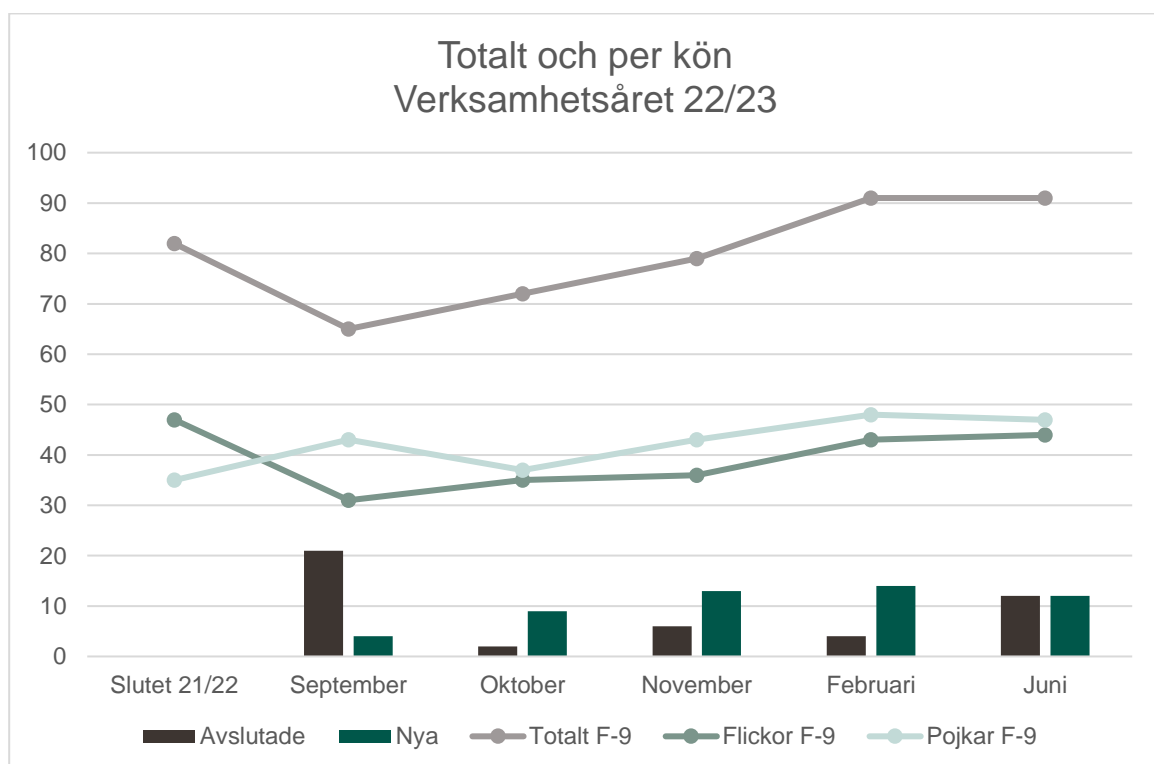


Andelen elever i frånvarointervallet 50%-100% har ökat med 0,1 procentenheter verksamhetsåret 22/23 i jämförelse med föregående verksamhetsår. Frånvaron för elever i intervallet 50%-100% är den högsta under hela mätperioden. För F-6 har det dock skett en

marginell minskning medan det för årskurs 7-9 har skett en tydlig ökning. Elever med en hög skolfrånvaro i de högre årskurserna har oftast en historik med frånvaro flera år innan. Arbetet tillsammans med elever som haft hög eller mycket hög frånvaro under många år är mångfacetterat och komplext. För att nå framgång krävs noggrant och uthålligt arbete.

### 1.3. Pågående handlingsplaner för ökad närvaro

Barn- och ungdomsförvaltningen följer löpande de elever som har problematisk skolfrånvaro genom sammanställning av de pågående handlingsplaner för ökad närvaro.



Det totala antalet pågående handlingsplaner ligger kvar på samma nivå som i februari. Det har avslutats och påbörjats 12 handlingsplaner för ökad närvaro. Det är fortsatt något fler pågående handlingsplaner för ökad närvaro för gruppen pojkar i jämförelse för gruppen flickor.

Det finns viss skillnad i frånvaro i jämförelse mellan gruppen flickor och gruppen pojkar, 26,9 mot 24,5 procentenheter med frånvaron i intervallet 15%-100%. Tydligare är skillnaden mellan gruppen flickor och gruppen pojkar som har en frånvaro i intervallet 50%-100%, där 2,3% av gruppen flickor och 1,7% av gruppen pojkarna återfinns. Förhållandet är omvänt för elever med pågående handlingsplanerna för ökad närvaro, där något fler handlingsplaner återfinns hos gruppen pojkar. Barn- och ungdomsförvaltningen kan konstatera att det är en betydligt större grupp elever som har frånvaro som överstiger 25% än antalet pågående

handlingsplaner för ökad närvaro. Detta gör att förvaltningen behöver fortsatt stödja och utveckla arbetet med handlingsplaner för ökad närvaro.

## 1.4. Slutsatser

### 1.4.1 Frånvaro 22/23

Det har skett en minskning av den totala frånvaron under verksamhetsårets sista tredjedel i jämförelse med verksamhetsårets andra tredjedel. Det är i förskoleklass och de högre årskurserna frånvaron är särskilt utmanande. Det är få elever som har en oanmäld frånvaro. Frånvaron är i huvudsak anmäld, det vill säga sjukfrånvaro, ledighet eller andra giltiga skäl. Även om vissa enheter har noterat något fler fall av oanmäld frånvaro under denna mätperiod jämfört med föregående. Detta har enheterna satt in insatser för bland annat samtal med vårdnadshavare och stöd av personal som stödjer elever med att komma in på lektion.

Utvecklingen över tid visar på samma mönster mellan enheterna, där en majoritet av enheterna följer förvaltningen som helhet. Där den första mätperioden har lägst frånvaro och den andra perioden har högst frånvaro. Flickor som grupp har något större frånvaro än pojkar, särskilt i intervallet 50%-100%. Över de tre mätperioderna har F-6 lägst frånvaro och den största minskningen till den tredje mätperioden, i jämförelse med 7-9. Problematisk skolfrånvaro påbörjas i regel i slutet av lågstadiet eller i början av mellanstadiet som mindre frånvaro för att sedan med tiden bli allt större. I utredningen *Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera!* (SOU 2016:94) redogörs för att tidig frånvaro är en risk för fortsatt frånvaro och de tidiga interventioner som flera av F-6-skolorna har genomfört för att uppmärksamma vårdnadshavare och elever har givit effekt. På sikt antas detta arbetssätt påverka frånvaron för årskurs 7-9. Arbetet med problematiskt frånvaro är mångfacetterat och har oftast flera olika faktorer som ömsesidigt påverkar varandra.

### 1.4.2 Frånvaro, jämförelse över tid

För hela verksamhetsåret 22/23 sammantaget är frånvaron lägre i jämförelse med föregående två verksamhetsår, dock har en ökning skett i intervallet 50%-100%. En delförklaring till den minskade frånvaro 22/23 i jämförelse med de tidigare två verksamhetsåren är att covid-19-pandemin påverkade de föregående två läsåren kraftigt. Barn- och ungdomsförvaltningen har också under 22/23 intensifierat arbetet med ökad närvaro och utvecklat rutin och arbetssätt i linje med forskning och beprövad erfarenhet, bland annat utifrån rapporten *Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera!* (SOU 2016:94). Där tidiga interventioner är en arbetsmetod som har givit effekt under 22/23. Samtliga enheter utom en har minskad frånvaro 22/23 i jämförelse med föregående verksamhetsår, där den största minskningen av frånvaron har skett i årskurs F-6. I årskurs 7-9 har frånvaron ökat i intervallet 50%-100%.

Det förekommer att de elever som har problematisk skolfrånvaro har det på grund av faktorer i skolan. Bland annat framgår det av skolornas analyser att skolnärvaro påverkas av skolornas förmåga att skapa tillgängliga lärmiljöer för alla elever. För att skolan ska verka



som en friskfaktor behöver undervisningen tillgängliggöras i ännu större utsträckning. Barn- och ungdomsförvaltningen konstaterar att fortsatt finns ett behov av utvecklingsarbete vid enheterna för att skapa hälsofrämjande skolor där skolan är en friskfaktor som bidrar till elevers hälsa. Goda skolresultat föder god hälsa och omvänt. God skolnärvaro är en förutsättning för goda skolresultat.

### **1.4.3 Arbete med handlingsplaner ökad närvaro**

Under läsåret 22/23 har 113 handlingsplaner för ökad närvaro varit aktiva. Utav dessa var 91 handlingsplaner pågående vid verksamhetsårets slut. Det finns en ojämn fördelning av aktiva handlingsplaner för ökad närvaro mellan enheterna. Detta arbete behöver utvecklas där aktiva handlingsplaner för ökad närvaro sätts in tidigare i processen. Redan när en elev har 15% frånvaro börjar ett arbete med att uppmärksamma och åtgärda frånvaron. Det är först när frånvaroproblematiken pågått längre och blivit mer komplex som rektor fattar beslut om en frånvaroutredning, som kan mynna ut i en handlingsplan för ökad närvaro. Ett prioriterat arbete för Barn- och ungdomsförvaltningen är att utveckla denna process och de stödjande dokumenten till arbetet med ökad närvaro. I mitten av vårterminen fattades beslut om en justerad rutin för frånvaroarbetet, som bland annat förtydligar processen kring tidiga insatser.

I framförallt F-6-skolorna har de tidiga insatserna givit effekt under slutet av verksamhetsåret 22/23. Parallellt med detta utvecklar Barn- och elevhälsan frånvaroutredning och handlingsplanerna för att vara mer ändamålsenliga och ännu större utsträckning bygga på den senaste forskningen och beprövade erfarenheten både ifrån Barn- och ungdomsförvaltningens arbete och andra aktörer. I arbetet med handlingsplaner för ökad närvaro är kurator en nyckelperson. Det är genom att arbeta tillsammans med eleven själv, vårdnadshavare och pedagoger som en positiv effekt på elevers närvaro kan komma till stånd. Kurator arbetar utifrån ett systemteoretiskt perspektiv det vill säga att alla ingår i system med relationer som påverkar varandra och det är därför avgörande att förstå helheten kunna sätta in insatser till exempel genom rätt typ av samtalsmetodik, skolsociala utredningar och närvaroutredningar. Det kan också röra sig konkreta insatser i form av hembesök eller underlag för pedagogers analysarbete.